

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשל"ב

יוצא-לאור לש"פ נצבים, כ"ח אלול, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים, כ"ח אלול, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול ה'תשל"ב, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ג אלול, ה'תשע"ט,
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. פותחין בברכה — בפתגם רבינו הזקן (שיום הולדתו, ח"י אלול, ה' בשבוע זה) שבהיותו במעזריטש שמע ממורו ורבו הרב המגיד בשם מורו ורבו הבעש"ט (שגם יום הולדתו בח"י אלול)¹:

החודש השביעי שהוא החודש הראשון לחדשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא השבת האחרון דחודש אלול, ובכח זה ישראל מברכים את החדשים יא פעמים בשנה.

ומזה מובן גודל מעלת הברכה — להיותה ברכה שבאה מהקב"ה בעצמו, ועוד זאת, שבכחה מברכים את כל חדשי השנה.

ב. ולהעיר, שהתגלות ענין זה (שהי' במשך כל הזמן שלפנ"ז, אבל נתגלה) ע"י הבעש"ט, אע"פ ש"אכשור דרא" בתמי"ג², וכמארז"ל³ "אם ראשונים כמלאכים וכו'" — הוא ע"ד כללות ענין התגלות תורת החסידות בדורות האחרונים דוקא, ולא בדורות שלפנ"ז, שהיתה שייכת ליחידי סגולה בלבד⁴.

וכפי שנתבאר הדבר ע"י רבינו הזקן ע"פ המשל משחיקת האבן הטוב שבכתר המלך בשביל רפואת בן המלך כו"⁵.

ובהקדים — שכיון שזהו משל שנאמר ע"י רבינו הזקן, ובפרט שאמירתו היתה כדי להסיר קפידא על כללות ענין הפצת החסידות, הרי בודאי שמשל זה הוא בתכלית הדיוק בכל הפרטים.

והענין בזה:

אבן טוב — הו"ע שיש בו חשיבות גדולה, ובפרט אבן טוב שבכתר המלך, שעל ידו מכתירים את המלך. וכיון שעיי"ז פועלים את מציאות המלוכה, הרי זה ענין שנוגע לכל בני המדינה, שמציאותם תלוי

(3) שבת קיב, ב. וראה לקו"ש חט"ו ע' 281 הערה 14. וש"נ.

(4) ראה תניא אגה"ק סכ"ו (קמב, ב).

(5) "התמים" ח"ב ע' מט [עב, א]. אג"ק אדמו"ר מוהרריי"צ ח"ג ע' שכו ואילך. ועוד.

(1) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול). וראה גם שיחת ש"פ נצבים, כ"ח אלול דאשתקד בתחלתה (תו"מ חס"ה ע' 216). וש"נ. (2) יבמות לט, ב (ובפרש"י). וש"נ.

במציאות המלך, ועד שנוגע לכל פרט שבמדינה — כמודגש גם ע"פ תורת הבעש"ט⁶ בענין השגחה פרטית, שאפילו עלה המתגלגל ע"י הרוח מצד זה לצד אחר כו' הרי זה בהשגחה פרטית.

ואעפ"כ, כאשר בן המלך נמצא במצב של סכנה, שוחקים את האבן הטוב שבכתר המלך, ועושים ממנו ענין של מאכל ומשקה ועד לענין של רפואה שפועל המשכת החיות בגוף, והיינו, שאין זה ענין של "סגולה" שפועל בפועל מקיף, אלא ענין שפועל באופן פנימי, שנעשה דם ובשר כבשרו כו'.

וענין זה מורה על ב' קצוות בנמשל:

מחד גיסא — גודל מעלת תורת החסידות, פנימיות התורה, בדוגמת האבן הטוב שבכתר המלך, היינו, שאצל המלך גופא הרי זה ענין הקשור עם כתר המלך, שהוא ענין היותר נעלה.

ולאידך גיסא — הרי זה נמשך לכל אחד מישראל (בן המלך) באופן פנימי, בדוגמת אכילה שנעשית דם ובשר כבשרו, ויתירה מזה: כיון שתורת החסידות נמשכת בחב"ד, ענין השכל, שזהו עיקר מעלת ותכלית האדם ("אתם קרויים אדם") — הרי זה באופן של "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות" (כדברי רבינו הזקן⁸), עוד יותר מאשר היחוד שע"י אכילה ושת"י גשמיים.

וזהו החידוש שנפעל ע"י הבעש"ט לגבי הדורות הראשונים — שאף שגם אז היתה המציאות של פנימיות התורה, וכידוע⁹ שהתנאים והאמוראים פסקו הלכות למטה בהתאם לשרש הענינים למעלה עד לרזין דרזין כו' (וכמדובר כמ"פ¹⁰ שאין זה בסתירה לכך שהתורה "לא בשמים היא"¹¹), מ"מ, ה' זה באופן מקיף, ואילו ע"י הבעש"ט נמשכה תורת החסידות באופן פנימי, ועד ל"יחוד נפלא", ובאופן שנותנים זאת ישירות לבן המלך (כל אחד מישראל), ולא כמו בדורות הראשונים שניתן רק ליחידי סגולה, ודוקא באופן שידעו שיכולים לקבל זאת רק ע"י המלך.

וכן הוא גם בנוגע לתורת הבעש"ט אודות ברכתו של הקב"ה בשבת שלפני ר"ה — שאע"פ שענין זה ה' גם לפני זמנו של הבעש"ט, הנה ע"י הבעש"ט נתגלה הדבר לרבים (ועד שנתפרסם בדפוס), כך, שזהו ענין ששייך לכל אחד מישראל, ובאופן של הבנה והשגה כו'.

6) ראה כש"ט בהוספות סקע"ט ואילך. 9) ראה ביאורה"ז לאדהאמ"צ וישלח כ, ב. וש"נ. 10) ראה תר"מ חס"ב ע' 35. וש"נ.

7) יבמות סא, רע"א. וש"נ. 11) פרשתנו (נצבים) ל, יב. וראה ב"מ

8) תניא פ"ה. 9ט, ב.

ג. וכיון שכל דבר הוא בהשגחה פרטית, הרי מובן, שגם ברכתו של הקב"ה לחודש תשרי נמשכת וחודרת בכל הפרטים ופרטי פרטים, עד למטה מטה בענינים גשמיים, ויתירה מזה, שהמשכת הברכה היא גם בענינים חומריים — עוד לפני שמבטלים החומריות ועושים ממנה גשמיות, ואח"כ עושים מהגשמיות רוחניות¹²; וכל זה — באופן של ראי', שרואים זאת בעיני בשר.

ובעיקר — בנוגע לברכת כתיבה וחתימה טובה בכל הענינים, עד לבני חיי ומזוני רויחי.

ועד לנקודה הפנימית — ביאת המשיח, וכאמור, באופן של ראי', כמ"ש¹³ "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר", ובקרוב ממש.

* * *

ד. בתורת הבעש"ט הנ"ל נתבארה גם הברכה שמברך הקב"ה את חודש תשרי — שזהו מ"ש בהתחלת פרשת השבוע: "אתם נצבים היום וגו'", "דהיום קאי על ראש השנה שהוא יום הדין, וכמ"ש¹⁴ ויהי היום, ותרגם והוה יום דינא רבא, ואתם נצבים, קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין". והענין בזה:

הברכה ד"אתם נצבים גו'" היא ברכה נעלית ביותר — שהרי הענין ד"נצבים", קיימים ועומדים, מורה על עמידה בתוקף כו', כמו "נצב מלך"¹⁵, וכפי שהמלך הוא בכל יפיו כו' — "מלך ביפיו תחזינה עיניך"¹⁶. ועוד ענין בזה — ש"זוכים בדין":

ברכתו של הקב"ה לבנ"י יכולה להיות באופן שאינו מתחשב עם ב"ד של מעלה כו', ולמרות כל החשבונות כו' נותן הקב"ה את ברכותיו לכל בנ"י. ונוסף לזה ישנו גם העילוי ש"זוכים בדין" — שהמשכת הברכה היא גם ע"פ דין, שגם ב"ד של מעלה מסכים לכך כו'.

ובהקדים — שהקב"ה יכול ליתן לבנ"י כל הענינים גם ללא עבודה, באופן שיהיו ניוונים מחסדו הגדול של הקב"ה¹⁷, אבל ענין זה הוא באופן של "נהמא דכיסופא"¹⁸, שאין זה שלימות הטוב. וכיון שמצד

12) ראה "היום יום" כו טבת. כט אד"ש. 15) מלכים"א כב, מח. וראה אוה"ת כו אלול. — וראה גם תו"מ חס"ז ע' 63. 16) ישע"י לג, יז. 17) ראה פסחים קיח, א. 18) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת וש"נ. 13) ישע"י מ, ה. 14) איוב ב, א. צו, ז, ריש ע"ד. ובכ"מ.

"טבע הטוב להיטיב"¹⁹ רוצה הקב"ה ליתן לבנ"י תכלית שלימות הטוב, לכן קבע את סדר ההשתלשלות באופן שכל הענינים צריכים לבוא ע"י עבודה דוקא²⁰.

וזהו העילוי בכך ש"זוכים בדין" — שהמשכת הברכה היא מצד עבודתם של בנ"י, שלכן גם ב"ד של מעלה מסכים ופוסק שהם ראויים להמשכת הברכה (וכך נעשית המציאות בפועל).

וכל זה — גם כשמדובר אודות "היום", דקאי על ראש השנה שהוא יום הדין, ולא רק יום הדין סתם, אלא "יום דינא רבא", וכמבואר בכתבי האריז"ל²¹ שזהו באופן של "דינא קשיא", ואעפ"כ, נמצאים בנ"י במעמד ומצב שב"ד של מעלה פוסק ש"זוכים בדין".

אמנם, המשכת הברכה כשלעצמה היא לא רק מצד ב"ד של מעלה, שברכה כזו היא עדיין במדידה והגבלה, כי אם שב"ד של מעלה רק מסכים לברכה, אבל הברכה עצמה היא מ"הקב"ה בעצמו", למעלה ממדידה והגבלה — שזהו בהתאם לכך שהברכה היא בנוגע לר"ה, שבו אומרים "יבחר לנו את נחלתנו"²², והרי אמיתית ענין בחירה עצמית היא מצד הקב"ה בעצמו.

ה. וברכה זו נמשכת עי"ז שנמצאים במעמד ומצב ד"אתם נצבים (היום) כולכם", וכפי שהכתוב ממשך ומפרט: "ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך ועד שואב מימך".

וזהו העילוי ד"אתם נצבים היום כולכם" גם לגבי מ"ת, שגם שם ישנו ענין האחדות, כמ"מ²³ "ויחן שם ישראל", "כאיש אחד בלב אחד"²⁴ — כי, במ"ת לא ניכר כלל התחלקות פרטים, שלכן נאמר "ויחן" לשון יחיד, משא"כ כאן נימנו כל חילוקי הפרטים, מ"ראשיכם" עד "שואב מימך", ואעפ"כ "נצבים גו' כולכם", והיינו, שגם בהתחלקות הפרטים נמשך ענין האחדות. ובפרטיות יותר — נעשה עילוי ע"י הענין ד"כולכם" הן ב"ראשיכם" והן ב"שואב מימך":

בפשטות — עיקר העילוי הוא בנוגע ל"שואב מימך", שהרי "ראשיכם" נמצאים במשך כל השנה כולה במעמד ומצב נעלה, משא"כ "שואב מימך", שבמשך כל השנה כולה עומד בדרגא תחתונה, ואילו בר"ה מתעלה ממדרגתו ועומד יחד עם "ראשיכם".

22) תהלים מז, ה.

23) יתרו יט, ב.

24) פרש"י עה"פ. וראה מכילתא שם.

19) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 334

הערה ד"ה מספרי. וש"נ.

20) ראה גם

21) פע"ח שער ר"ה פ"א.

אמנם, מצד המעלה דבעלי תשובה, כמארו²⁵ ל"ב במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד שם", הנה ע"י הענין ד"כולכם" ניתוסף עילוי ב"ראשיכם" בגלל שעומדים יחד עם "שואב מימך".

[ועי"ז ניתוסף עילוי גם אצל ה"שואב מימך" — שהרי ידועה תורת הרב המגיד²⁶ ש"אע"פ שאמרו רז"ל²⁷ אל יאמר אדם אי אפשי בבשר כו' אלא אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, היינו במי שלא חטא מעולם, אבל הבע"ת (ש"צריך שמירה מעולה שלא יחזור לסורו) צ"ל כל מיני רע ואיסורים מאוסים אצלו, ושיאמר אי אפשי כו', בכדי שלא יפול ח"ו", ונמצא, שבענין התשובה גופא יש מעלה ב"ראשיכם" לגבי "שואב מימך"].

ו. וההוראה מזה:

גם מי שהוא בדרגת "ראשיכם" — צריך להתאחד עם כל שאר הסוגים שבבני, מבלי הבט על מעמדם ומצבם, שכן, "אל תבט אל מראהו"²⁸, כיון שכל אחד מישראל הוא "חלק אלקה ממעל ממש"²⁹, ולכן צריך לקרבו, ולהקדיש עבורו מזמנו — שזהו הדבר היקר ביותר שיש לאדם, ולכן מזהירים על כך ש"אדם דואג על איבוד דמיו ואינו דואג על איבוד ימיו"³⁰ — ללמדו אל"ף בי"ת וכו', ולספר לו שהוא "חלק אלקה ממעל ממש", וכיון שהקב"ה שוכן בקרבו, הרי "היד ה' תקצר"³¹ (בתמי'), כך, שאין שום דבר מונע ומעכב ש"בשעתא חדא וברגעא חדא"³² יוכל להשתנות לגמרי כו'.

ומובן גודל הזכות לקרב איש ישראל, שהרי "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא"³³ — "עולם מלא" דייקא, ומובן, שכלל שמציל ומקיים יותר נפשות, הרי הוא פועל יותר.

ועי"ז ממשיכים את כל ההמשכות בגשמיות וברוחניות גם יחד, ובאופן שנמשך ממרחב העצמי עד למטה מטה — דכיון שלמעלה אין הגבלות כלל, הרי זה נמשך בכל מקום, וכמ"ש "פרזות תשב ירושלים"³⁴, באופן ד"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"³⁵ (שעי"ז נעשית גם הפעולה

(25) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה (30) ראה ספר החיים (לר"ש פרנקפורטר, פ"ז ה"ד). הוצאת אמסטרדם תס"ג) ח"א יום ה' (י"ד, א).

(26) הובא בלקו"ת ואתחנן ט, סע"ד. (31) בהעלותך יא, כג.

(27) תו"כ ופרש"י קדושים כ, כו. (32) זח"א קכט, א.

(28) שמואל-א טז, ז. (33) סנהדרין לו, סע"א.

(29) תניא רפ"ב. (34) זכרי' ב, ח.

בעולם — "ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך"³⁵), ועד שזוכים לביאת משיח צדקנו, בעגלא דידן.

* * *

ז. מאמר (כעין שיחה) ד"ה אתם נצבים היום גו'.

* * *

ח. בנוגע ללימוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י — מתעכבים בהתועדויות האחרונות אודות ענינים שלכאורה אינם מובנים, ומצינו מפרשי המקרא שמתעכבים עליהם, אבל רש"י אינו מבארם — או בגלל שהדבר מובן מעצמו לבן חמש למקרא, או בגלל שרש"י הבהיר זאת כבר לפניו^ז.

הביאור בפסוק³⁶ "והי' כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה גו' ושבת עד ה' אלקיך וגו'",

— שהרגש הצער מ"הקללה" שמעורר לתשובה ("ושבת גו'"), גדול יותר כאשר תחילה קודמת "הברכה", כמשל העשיר שנתהפך עליו הגלגל ונעשה עני, שצער גדול יותר, שלכן צריך ליתן לו "אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו"³⁷, כיון שהורגל בכך.

וענין זה שייך לכל ישראל, שהרי נאמר³⁸ "ראה אנכי נותן לפניכם . . את הברכה (על מנת) אשר תשמעו" (ולא "אם תשמעו"), והיינו, שכל אחד מישראל מקבל תחילה את הברכה —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ד ע' 118 ואילך.

* * *

ט. בהערות אדמו"ר על הזהר דפרשת השבוע, מתעכב בהערה הראשונה³⁹ על מאמר הזהר⁴⁰ "זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו, ובגין דאתרעי בהו קרא לון בנין בוכרין קדישין אחין", ומבאר הענין בקיצור גדול ע"פ קבלה, וכמדובר כמ"פ שכתב רק הענינים שלא היו תופסים אותם מעצמם, ובנוגע לשאר הענינים סמך שיבינו מעצמם.

ובנדוד, יש לבאר מה הם ד' הענינים ד"בנין בוכרין קדישין אחין", שנחלקים בכללות לב' סוגים: (א) "בנין בוכרין", ש"בוכרין" היא דרגא נעלית יותר ב"בנין", (ב) "קדישין אחין" — שזהו סוג נוסף;

(38) ר"פ ראה (ובפרש"י).

(39) לקוטי לוי"צ לזח"ג ס"ע תנט ואילך.

(40) ח"ג פרשתנו רפג, א.

(35) ויצא כח, יד.

(36) פרשתנו (נצבים) ל, א-ב.

(37) פרש"י ראה טו, ח.

ובהקדמה לזה ישנו הענין ד"קב"ה אתרעי בהו", שזהו השורש ומקור לכך ש"קרא לון בנין בוכרין קדישין אחין".

ויש לבאר דיוק הלשון "בנין בוכרין" סתם, ולא כבתניא⁴¹ "כבן קטן הקורא לאביו", וכן "אחין" סתם, ולא כבתניא "כאדם הקורא לחבירו" — כי, בתניא נוגע הדגשת האיך-ערוך של האדם להקב"ה, ולכן מדייק "כבן קטן", ענין של קטנות, וכן "חבירו", שהוא בריחוק הערך לגבי "אח"; משא"כ בזהר כאן מדובר אודות בני כפי שהם בתכלית העילוי, "זכאין אינון ישראל", ולכן מדגיש "בנין .. אחין".

ויש לבאר גם דיוק הלשון "בגין דאתרעי בהו קרא לון כו" — שבנוגע לענין ד"אתרעי" נאמר "אתרעי בהו", משא"כ בנוגע לפרטי המדרגות ד"בנין בוכרין קדישין אחין", נאמר רק "קרא לון".

י. והענין בזה (בדא"פ עכ"פ):

ב' הסוגים הנ"ל ("בנין בוכרין" ו"קדישין אחין") הם בכללות ב' דרגות בנשמות — נשמות דאצילות ונשמות ד(בריאה ובכללות יותר ד)בי"ע: נשמות דבי"ע — נקראים "בנין בוכרין", ונשמות דאצילות — נקראים "אחין",⁴² בנוגע לבנים, הנה אף שהבן הוא חלק מהאב, הרי זה חלק שהופרש מהאב להיות מציאות נפרדת⁴³, וזהו ענין נשמות דבי"ע — עלמא דפרודא⁴⁴; משא"כ "אחים" הם שנים שהם בערך והשוואה אחת זה עם זה, וזהו ענין נשמות דאצילות — עולם האחדות⁴⁵, ששם נמצאים הנשמות באחדות עם מקורם.

ובפרטיות יש בכל סוג כמה דרגות (כשם שבעולם האצילות (עולם האחדות) גופא יש עשר ספירות): בנשמות דאצילות — "קדישין אחין", ובנשמות דבי"ע: "בנין בוכרין".

ונמצא ש"בנין בוכרין קדישין אחין" הם ד' דרגות בסדר דמלמטה למעלה — ע"ד מאמר הזהר⁴⁶ "תלת דרגין אינון .. נפש רוח נשמה .. ככלהו בני נשא אית נפש .. זכה בר נש בהאי נפש, מריקין עלי' .. רוח .. זכה בר נש ב' בההוא רוחא, מעטרין ל'י בכתרא קדישא עלאה .. דאקרי נשמה"; ועד"ז בנדוד, שתחילה ישנה הדרגא ד"בנין" סתם, ולמעלה מזה — "בנין בוכרין", ולאח"ז "קדישין" ועד ל"אחין".

מח, ג. ובכ"מ.

41 ספלי"ז.

42 ראה מאמרי אדה"ז תקע"ב ס"ע נט (45 ראה זח"ג פג, א. עבוה"ק ח"א פ"ב.

43 ראה גם לקו"ת דרושי ר"ה סב, ד. ואילך.

וראה גם סה"מ תרנ"ט (בהוצאה החדשה) ע' סב. וש"נ.

44 ראה גם לקו"ת דרושי ר"ה סב, ד.

45 ראה תו"א וישב כח, ב. לקו"ת שלח

46 ח"ג ע, ב.

וענינם בספירות:

"בנין" — מלכות, דאף שמלכות נקראת בשם "בת", נכללים בה גם "בנין"⁴⁷. ו"בוכרין" — ז"א, שהוא "בכור" למלכות. ודוגמתם בעולמות — עשי' ויצירה, עלמין דאתגליין, "והנגלות", ו"ה נגלות"⁴⁸; ולמעלה מהם — עלמין סתימין, "הנסתרות"⁴⁸, החל מעולם הבריאה, ושם נקראים הנשמות "קדישין" — קדושה מלשון הברלה⁴⁹, כיון שזוהי דרגא שלמעלה מגילוי. ובספירות — הרי זו דרגת הבינה (שכוללת כללות המוחין חב"ד), כי אימא עילאה מקנא בכורסיא⁵⁰.

והדרגא הכי נעלית היא "אחין" — באצילות⁵¹.

והשרש ומקור לכל ד' דרגות אלו⁵² הוא — ד"קב"ה אתרעי בהו", כמ"ש אאמור"ר ש"פירוש אתרעי הוא רצון, בחי' כתר", שזוהי דרגא שלמעלה מהשתלשלות, שהתחלתו מעולם האצילות.

יא. אך עדיין צריך להבין:

כיון שבמאמר הזהר נימנו פרטי דרגות הנשמה מלמטה למעלה — למה מקדים הענין ד"אתרעי בהו" שהוא למעלה מכל הדרגות שלאח"ז? ! ואם ההקדמה ד"אתרעי בהו" היא בגלל שזוהי הסיבה לכך ש"קרא לון כו" — הי' צריך למנות לאח"ז את פרטי המדרגות בסדר דמלמעלה למטה: "אחין" ואח"כ "בנין".

והביאור בזה — שאף ש"אתרעי בהו" הוא הענין היותר נעלה, הרי ענין זה ישנו אצל כל אחד מישראל עוד לפני התחלת עבודתו אפילו בדרגא ד"בנין", כיון שענין זה הוא מצד עצם המציאות דנש"י, עליהם נאמר "השוכן אתם"⁵³, "ושכנתי בתוכם"⁵⁴, שהם דירה לו ית'.

וכפי שמצינו בנוגע לכללות בריאת העולם ש"נמלך בנשמותיהם של צדיקים"⁵⁵, כיון ש"ישראל עלו במחשבה"⁵⁶, וכתורת הרב המגיד⁵⁷ ע"פ משל מ"אדם שיש לו בן, אף שהבן עבר מכנגד פניו והלך מאתו, עכ"ז

(47) חסר קצת (המו"ז).

(48) נצבים כו, כח. וראה זח"ג כג, ריש ע"ב. תקו"ז ת"י (כה, ב). ת"ע (קכט, א). ועוד.

(49) ראה תניא פמ"ו. אגה"ת פ"י. ובכ"מ.

(50) תקו"ז ת"ר (כג, א).

(51) ראה ספר הערכים חב"ד (כרך ח) ערך

אח ס"ג (ע' קעו). וש"נ.

(52) שהם ע"ד ד' הדרגות ד"בתו" (ברתא

דמלא), אמה העברי', עבד עברי ועבד כנעני

— שנתבארו ב"דרוש נכבד מאד" שמביא

הצ"צ (אוה"ת משפטים ע' א'קכו ואילך), וגם

בדרושי אדמו"ר האמצעי (דרך חיים שעו

התפלה פס"ו ואילך).

(53) אחרי טז, טז.

(54) תרומה כה, ח.

(55) ב"ר פ"ח, ז.

(56) שם פ"א, ד.

(57) אור"ת בתחלתו.

נחקה הצורה של הבן במחשבה של האב, אך מי שלא הי' לו בן מעולם, לא יכול לומר שיהא נחקק במחשבתו צורת הבן שיהי' לו אח"כ .. אבל אצל הש"י שייך זה לומר אף קודם שנבראו הי' נחקק צורתם במחשבה .. כי אצלו ית' העבר והעתיד א"י (והיינו, שהציור והחקיקה נעשים בבת אחת, ובה בשעה ישנה גם ההמלכה על בריאת העולמות, ההחלטה, ועד שנעשית מציאות העולם בפועל); ובדרגא זו הוא הענין ד"אתרעי בהו".

ויש לומר שהענין ד"אתרעי בהו" — שהו"ע הרצון — הוא באופן של תאוה, ע"ד לשון רבינו הזקן⁵⁸ בנוגע לעליית הרצון על התהוות העולמות, שזהו ענין של תאוה שלא שייך לשאול עליו קושיא כו'.

ולכן: קודם שמבאר פרטי המדרגות כפי שהם בפועל ובגילוי (בסדר דמלמטה למעלה), מתחיל בענין ד"אתרעי בהו" — כיון שזהו הענין הראשון (גם בזמן) שישנו אצל כל אחד מישראל בתולדתו מצד עצם מציאותו, והיינו, שכל אחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו, הרי הוא "חלק אלקה ממעל"⁵⁹ (וכפי שמוסיף רבינו הזקן²⁹) ממש", והעצם כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכלו⁶⁰; ורק לאח"ז באה העבודה בפרטי המדרגות ד"בנין בוכרין קדישין אחין" — שזהו ענין שיש בו הוראה נפלאה!

וזהו גם הביאור בדיוק הלשון "אתרעי בהו" — כיון שזהו ענין הקשור עם עצם מציאותם; משא"כ בנוגע לפרטי המדרגות ד"בנין בוכרין קדישין אחין", שעז"נ רק "קרא לון", ולא ענין שהוא בעצם מציאותם ("בהו").

יב. וענין זה קשור גם עם חודש אלול:

ידוע ש"אלול" הוא ר"ת "אני" לדודי ודודי ל"י⁶¹, כי, העבודה דחודש אלול היא מלמטה למעלה — "תחילה אני לדודי", ואח"כ "דודי ל"י" (ולא כמו בחודש ניסן שהעבודה היא מלמעלה למטה — תחילה "דודי ל"י", ואח"כ "אני לו"⁶³).

ובהמשך לזה נאמר⁶¹ "הרועה בשושנים", "רועה" דייקא — אף שהלשון "רועה" שייך לצאן, ואילו כאן מדובר אודות בני" שנקראים "בנים" או "אחים" — כי, הענין ד"רועה" קשור עם הענין ד"אתרעי בהו", שזהו למעלה מבחי' ד"קרא לון בנין .. אחין".

61) שה"ש ו, ג.

62) שעה"פ עה"פ. ועוד.

63) שם, ב, טז. וראה תו"מ ח"ל ס"ע 256.

וש"נ.

58) אוה"ת בלק ע' תתקצו. המשך תרס"ו

בתחלתו. סה"מ תש"ב ע' 34. לקו"ש ח"ו ע'

21. ועוד.

59) איוב לא, ב.

60) ראה כשי"ט בהוספות סרכ"ז. וש"נ.

וזוהי ההכנה לר"ה, שאז ישנו הענין ד"יבחר לנו את נחלתנו"²² — ענין הבחירה שמצד העצמות כו'.

יג. ומכאן באים לענין הידוע שלדאבוננו צריך עדיין לדבר אודותיו — שיש כאלו שרוצים לסחוב ולהכניס גוי בין יהודים! על בנ"י נאמר ש"קוב"ה אתרעי בהו", וכאן רוצים להכניס גוי וליתן לו מעלה זו — שזהו דבר מופרך לגמרי, דבר שלא יעלה על הדעת, אפילו לא בחלום, כדברי הגמרא⁶⁴ "דלא מחוו ליה לאינש .. פילא דעייל בקופא דמחטא", ואי אפשר אפילו לקרוא זאת בשם "שטות", שהרי גם ב"שטות" יש איזו הגבלה!

יד. וכאן המקום להזכיר עוד הפעם אודות הענין שיהי' מחר⁶⁵, שהרי "מפקחין על צרכי ציבור בשבת"⁶⁶ — להודיע לכל אלו שעדיין אינם יודעים על זה, ואלו שכבר יודעים — יש להוסיף ולבאר להם חשיבות הענין. והעיקר — שההשתתפות בענין זה תהי' באופן ד"אתם נצבים היום כולכם", מבלי להתפעל מכל הטענות ומענות כו'.

ויעזור השי"ת שעיי"ז תתבטל גזירה זו יחד עם שאר הגזירות, ועד לביטול הגזירה הכי גדולה שבעצם מציאות היצה"ר, כדברי הגמרא⁶⁷ שעל זה אומר הקב"ה "אשר הרעותי"⁶⁸.

ויקויים מ"ש⁶⁹ "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה" — שקשור גם עם הפסוק הנ"ל³⁶ "והי' כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה וגו'"⁷⁰.

*

טו. ביאור השייכות ד"את הברכה אשר תשמעו"³⁸ ליום הדין דר"ה, שבודאי מקיים הקב"ה הבטחתו ליתן לבנ"י כל הברכות בשלימות כראוי ל"בני מלכים"⁷¹ ו"מלכים"⁷² — נכלל בסוף השיחה המוגהת (הנ"ל ס"ח).

68 מיכה ד, ו.

69 תצא כג, ו.

70 חסר סיום הברכה (המו"ל).

71 שבת סז, א. וש"נ. וראה הקדמת

התקו"ז (א, ריש ע"ב).

72 וכפי שאמר לי פעם כ"ק מו"ח

אדמו"ר בנוגע לחתן הסמוך על שולחן חותנו

(א"א איידים אויף קעסט"), שאפילו מלאכה

קלה נחשבת אצלו לטירחא גדולה כו' (ראה

גם תו"מ ח"ס ס"ע 269. וש"נ).

64 ברכות נה, סע"ב.

65 התענית צבור שנקבע ע"י רבנים וכו'

ליום א' דסליחות לביטול הגזירות האיומות

דומן האחרון, ובעיקר, הגזירה האיומה

ד"מיהו יהודי" החותרת תחת קיום היהדות

כולה — ראה שיחת ש"פ תבוא סי"ד (לעיל

ע' ...); ח"י אלול ס"ו (לעיל ע' ...).

66 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סי"ב.

וש"נ.

67 סוכה נב, ב.

וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ויקויים מ"ש⁶⁹ "ולא אבה ה' אלקיך לשמוע גו"⁷³, וכהסיפור הידוע⁷³ בימי הבעש"ט, "שרדפו הב"ד שלמעלה לשטן המקטרג לחוב ולא רצה לשמוע ממנו כו"⁷⁰, וטעם הדבר — לא בגלל שכך מוכרח להיות, אלא "כיי⁶⁹ אהבך הוי' אלקיך", ועד לבחי' שם הוי' שמבחי' ע"ס שבמאציל עצמו⁷⁴ כו"⁷⁰.
 [כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן ניגון הקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. אח"כ נתן היין להרב משה ירוסלבסקי עבור ה"הכנסת אורחים", והמזונות להרב משה הכהן דובינסקי עבור ה"מלוה מלכה", ובצאתו התחיל עוה"פ לנגן ניגון הנ"ל].

(73) אוה"ת תצא ע' תקפה. וראה גם (74) ראה אוה"ת פ' ראה ס"ע תרפד. לעיל ע' ... וש"נ.

הוספה

בי"ה, כבי' כסלו תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' ישראל זוסמן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מבי' כסלו, לפלא מ"ש שאין לו ידיעה על הפ"נ ששלח לר"ה שעבר, שהרי מכבר נתאשר קבלתו, ופשיטא שאין כל מקום לחשש שכותב שאין הדעת נוחה ממכתביו, שהרי אדרבה כתבתי לכו"כ שכל המפרט בעניני כפר

מוה' ישראל זוסמן: דבורן, כחב"ד. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ט אגרת יא"ש, ובהנסמן בהערות שם.

כתבתי לכו"כ שכל המפרט בעניני כפר חב"ד כו': ראה לעיל (במילואים) אגרת י"ח מ"ח תשט"ז (ושם): מ"ש שישנה שמועה, שאמרתי שלא יכתבו לי מהנעשה בתוככי אני"ש בכלל ובפרט בכפר חב"ד, מובן שזהו שמועה מופרכת לגמרי ואין לה כל יסוד. ואדרבה, כל המפרט בכתובה בענינים אלו הי"ז משובח, ותי"ח נתונה לו מראש). וראה גם אג"ק ח"י"ב אגרת גית"פ. ובכ"מ.

חב"ד אשר שם צוה ה' את הברכה, ה"ז משובח וגורם נח"ר, אפילו אם הענינים אודותם כותב צריכים תקון ושפור ושכלול – ע"פ מ"ש נאמנים פצעי אוהב, והרי סו"ס מגיעים ידיעות על כל הפרטים ולא תמיד דוקא מאוהבים ואדרבה, ומובן שהאחרים משתדלים להודיע דוקא ע"ד הענינים הדורשים עדיין תקון, וקי"ל ודי"ל.

במ"ש אודות הנהגה עם . . . שליט"א, מובן שאין כל הענינים שוים בזה, שיש ענינים שצריך לדרוש אותם ולא לוותר בשום אופן ויש ענינים עליהם אמרו חז"ל אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ולא רק בדרך לימוד [זכות] אלא לעי"ע אין שייך אליהם מפני מקומו, וכ"ש וק"ו מסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר הידוע, אשר בשנים מלפנים כשאדם בעל צורה נטל ידיו ג"פ לסעודה, לא היתה דעת חכמים נוחה מזה, באמרם אָז ער האַלט נאָך ניט דערביי, אף שבשנים האחרונות נתפשט מנהג טוב זה בין כל אנ"ש, ולכן אדרבה יש לתמוה אם מי שהוא אפילו מהקטנים בתורה, אינו נוהג ככה, אבל צד השוה בכל הענינים מן הקצה אל הקצה, שבדרכי נועם ודרכי שלום פועלים הרבה ובנקל יותר מאשר בקו הגבורה והדינים . . .

נעם לי לקרות במכתבו ע"ד הלימוד לפני נשי חב"ד הלכות הנחוצות, ובדאי יחזקו את זה, ובהחזוק נכנס הנקודה הכי חשובה שצ"ל אופן המושך את הלב, ומי לנו גדול מגדול העולמים זה הקב"ה ומה לנו פשוט ממתן תורה בכלל ו[ה]הודעה למשה רבנו, כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים, אמור להם בלשון רכה, ותגד וכו' וכדרשת חז"ל, ואף שאין מזכיר את זה תקותי חזקה אשר גם בהנוגע . . . מחזקים הלימוד עמהם, התקרבות עמהם בכלל, ומעיין האמור לעיל בהנוגע ללשון רכה שייך לומר גם בזה. ועיין ברמב"ם הלכות תשובה בסופה, עד שתרבה דעת וכו' מגלים להם רז זה מעט מעט ומרגילים אותם לענין זה בנחת עד ששיגוהו ויעבדוהו מאהבה, והלואי כל העוסקים בהפצת היהדות בכלל והפצת המעינות ביחוד, דברי אלה תמיד לנגד עיניהם,

שם צוה ה' את הברכה: לשון הכתוב – תהלים קלג, ג.
ע"פ מ"ש נאמנים פצעי אוהב: משלי כו, ו.

אמרו חז"ל אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו: אבות פ"ב מ"ד.
מסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר הידוע, אשר בשנים מלפנים . . . אף שבשנים האחרונות כו': ראה סה"ש תרצ"ו ע' 98. קיץ ה'ש"ת ע' 82 ואילך. תש"ד ע' 117. וראה תו"מ התוועדות ח"י (תשי"ד ח"א) ע' 197. ובכ"מ.

מגדול העולמים זה הקב"ה: ראה ב"ר פנ"ג, יו"ד (ובמ"כ).
כה תאמר לבית יעקב אלו הנשים . . . ותגד וכו' וכדרשת חז"ל: יתרו יט, ג ובמכילתא ופרש"י

עה"פ.

שהיתה ההפצה מצליחה כ"פ ככה (עיין הוספות לתו"א מגלת אסתר מהענין קי"ח ד' ובלקו"ת לג' פרשיות בתחלתו בתוכן הענין דככה).

המחכה לבשו"ט בכל האמור וכן מהטבת בריאותו ומהענין הכי עיקרי מהצלחת ההתועדות דיום הבהיר י"ט כסלו ראש השנה ללימוד החסידות ודרכי החסידות שיצדיק את שמו ראש שהוא הכולל ולאחר כן ממשיך בכל האברים אלו ימי השנה הבע"ל.

הוספות לתו"א מגלת אסתר מהענין קי"ח ד': ושם: "ומה שאמר* "ומה ראו על ככה" ואח"כ "ומה הגיע אליהם", הענין יובן בהקדים .. הנה פי' כה מלשון דמיון .. מפני שהוא רק הארה מן האלוקי' .. וכפל לומר ככה בשני כפי"ן להורות על ב' בחי' דמיונות דהיינו בחי' הארה דהארה ודמיון דדמיון .. כי בחי' מ"ה דאצי' נקרא זה .. אבל כשבא להאיר לעולם הבריאה בא רק בבחי' דמיון .. והוא הנקרא כה, וכאשר יורד עוד להאיר מבריאה ליצירה נקרא ככה בבחי' דמיון לדמיון .. וזהו פי' "ומה ראו על ככה", דבחי' מה העליון דאצי' נראה להם ע"י ככה, ומ"מ "ומה הגיע אליהם" ממש, אלא שנמשך ע"י ככה כו"ל.

ובלקו"ת לג' פרשיות בתחלתו בתוכן הענין דככה: נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית (כרך 1) תתרכו, ב ואילך; ושם (תתרכז, א — על מ"ש בתו"א בתחלתו ש"ע"י שמתקן מעשיו שהם בכח המעשה בעשי' גשמיות .. נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה"): "וענין אומרו "ככה" יובן ג"כ שנגד המעשה הוא שנק' ככה. דהנה יש ג' בחי', זה, כה, ככה .. ככה נא' במג"א, שהי' ההתלבשות בשושן אשר בעילם המדינה**, נא' שם* "מה ראו על ככה", שגם בבחי' ככה מ"מ הגיע להם בחי' מ"ה .. ולפ"ז יובן גם כאן שהגם שהמעשה נתלבש בדברים גשמי' .. עכ"ז כשעושה אותם בבחי' קבעומ"ש .. נעשה מוחו ולבו זכים להורות*** אלף פעמים מכמו היותו "ככה", כשנכנס ללימוד החסידות ודרכי החסידות: ראה "היום יום" בתחלתו ובסופו. י"ט כסלו ראש השנה ללימוד החסידות ודרכי החסידות: ראה "היום יום" בתחלתו ובסופו.

ובכ"מ.

ראש השנה .. ראש שהוא הכולל כו': ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. ובכ"מ.

(* אסתר ט, כו.

(** דניאל ח, ב.

(*** ראה שם לפנ"ז בענין "אלף נכנסים למקרא יוצא .. אחד להוראה" (ויק"ר רפ"ב. קה"ר

פ"ז, כח).

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילד **מנחם מענדל** שיחי

ליום הולדתו יו"ד אלול

ולהכנסו לבריתו של אאע"ה טו"ב אלול, ה'תשע"ט

נדפס על ידי ולזכות הוריו

הרה"ת ר' **שניאור זלמן** וזוגתו מרת **ביילא** שיחיו **ברוק**

ולזכות זקניו

הרה"ת ר' **חיים שאול** וזוגתו מרת **בלומא גיטל** שיחיו **ברוק**

הרה"ת ר' **יוסף יחיאל** וזוגתו מרת **דבורה צירל** שיחיו **ליפשיץ**

הרה"ח ר' **משה לוי** וזוגתו מרת **טויבע ברכה** שיחיו **רובינשטיין**

הרה"ת ר' **שלמה זלמן** וזוגתו מרת **חי' לאה** שיחיו **ליפשיץ**

מרת **פרידא** שתחי' **לוי**